

PRAKSISOVERSIGT · UDLÆNDINGERET

Praksisoversigt over straf for ulovlig beskæftigelse af udlændinge

Arbejdstilladelseskravet i udlændingeloven § 13 og strafudmålingen efter § 59, stk. 3-7

Version 2 · Opdateret 7. sep. 2026 · 30 afgørelser · 2010-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Praksisoversigten behandler den strafferetlige håndhævelse af arbejdstilladelseskravet i [udlændingeloven § 13, stk. 1](#) – dels udlændingens eget ansvar for at arbejde uden fornøden tilladelse efter [§ 59, stk. 3 og 4](#), dels arbejdsgiverens ansvar for at beskæftige en udlænding uden arbejdstilladelse eller i strid med tilladelsens betingelser efter [§ 59, stk. 5-7](#). Retspraksis er domineret af bødeudmåling efter en takstmodel pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned med absolut kumulation, som er fastlagt i forarbejderne og gengivet i Rigsadvokatmeddelelsen – og af domstolenes skønsmæssige fravigelse nedad, når den kumulerede bøde bliver uforholdsmæssig. Højesteret har senest i 2024 afgrænset beskæftigelsesbegrebet meget bredt, mens landsretterne efter fordoblingsreglen fra 2020 har fastsat bøder i sekscifret størrelsesorden mod erhvervsdrivende.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Enhver form for lønnet eller ulønnet arbejde for en erhvervsdrivende er "beskæftigelse" efter udlændingeloven – det er uden betydning, om der foreligger en formel ansættelsesaftale, og om arbejdet er varigt, midlertidigt eller enkeltstående.
- 02** Kun i ganske særlige tilfælde falder en opgave uden for beskæftigelsesbegrebet – typisk den spontane, uaftalte og ulønnede engangshjælp udført uden den erhvervsdrivendes indforståelse.
- 03** Bøden til arbejdsgiveren udmåles pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned, og ved flere beskæftigede eller længere perioder sker der som udgangspunkt absolut kumulation uden reduktion.
- 04** Takstudgangspunktet er 10.000 kr. ved simpel uagtsomhed, 15.000 kr. ved grov uagtsomhed og 25.000 kr. ved forsæt eller opnået/tilsigtet økonomisk fordel – og 20.000 kr. hvis udlændingen ikke har opholdsret.
- 05** Er overtrædelsen begået som led i udøvelse af erhvervsvirksomhed efter 1. juli 2020, fordobles takstniveauet til 30.000-50.000 kr. pr. udlænding pr. påbegyndt måned.
- 06** Foreligger der flere skærpende omstændigheder efter § 59, stk. 6, skal det angivne bødeniveau fraviges i opadgående retning – i nyere byrets- og landsretspraksis til omkring 75.000 kr. pr. måned.

- 07** Domstolene fraviger nedad, når absolut kumulation vil føre til en uforholdsmæssigt høj samlet bøde – navnlig ved meget begrænset ugentligt timetal eller lang beskæftigelse i en mindre virksomhed med beskeden indtjening.
- 08** Beror den manglende arbejdstilladelse på en procedurefejl eller forglemmelse uden tilsigtet økonomisk fordel, nedsættes bøden markant – i flere landsretsdomme til 10.000 kr. samlet.
- 09** Interne systemsvigt og manglende kvalitetssikring hos en professionel arbejdsgiver medfører ikke straffrihed efter straffelovens § 14, men kan begrunde en betydelig strafnedsættelse.
- 10** Udlændingens eget ulovlige arbejde efter § 59, stk. 3, udløser efter Rigsadvokatmeddelelsen en bøde på 3.000 kr. stigende med 1.500 kr. for hver måned ud over den første.
- 11** Ved ulovligt ophold eller gentagelse nedlægges der påstand om skærpet bøde efter § 59, stk. 4, og ved grove, længerevarende, tilbagevendende eller organiserede forhold påstand om fængselsstraf.
- 12** Fængselsstraf til arbejdsgiveren forudsættes forbeholdt grove eller gentagne overtrædelser med langvarig, organiseret eller på anden vis konsekvent udnyttelse af ulovlig udenlandsk arbejdskraft.
- 13** En opnået økonomisk fordel skal neutraliseres – enten ved konfiskation efter straffelovens 9. kapitel eller ved en bøde, der klart overstiger den tilsigtede eller opnåede fordel.
- 14** Både selskabet og eneanpartshaveren kan straffes med fuld bøde for samme forhold, når de hverken formelt eller reelt udgør samme formueenhed.
- 15** Uklarhed om, hvorvidt en aktivitet overhovedet kræver arbejdstilladelse, fører til frifindelse efter legalitetsprincippet i straffelovens § 1.
- 16** Lang sagsbehandlingstid kan begrunde nedsættelse efter straffelovens § 82, nr. 13, og EMRK artikel 6, men det beror på en konkret vurdering og afvises undertiden af landsretten.

Arbejdstilladelseskravet i § 13 og strafbestemmelsernes opbygning i § 59

§ 1

Grundnormen er [udlændingeloven § 13, stk. 1](#), hvorefter udlændinge skal have arbejdstilladelse for at tage **lønnet eller ulønnet** beskæftigelse, for at udøve selvstændig erhvervsvirksomhed eller for **mod eller uden vederlag** at udføre tjenesteydelser her i landet. Kravet gælder tillige beskæftigelse på dansk skib eller luftfartøj, der som led i rutefart eller i øvrigt regelmæssigt ankommer til dansk havn eller lufthavn. Undtagelserne findes i [§ 14](#) og [§ 14 a](#) samt i [udlændingebekendtgørelsens § 24](#), der bl.a. fritager personale på danske lastskibe i international trafik med højst 25 anløb inden for 12 måneder, turistførere, forskere på korttidsophold og udsendte koncernmedarbejdere. Efter [§ 13, stk. 3](#) og [udlændingebekendtgørelsens § 23](#) kræves der desuden arbejdstilladelse til arbejde på søterritoriet og kontinentalsoklen.

Straffesporet i [§ 59](#) er todelt:

- **Udlændingen selv:** § 59, stk. 3 straffer med bøde eller fængsel indtil 1 år den udlænding, der arbejder her i landet uden fornøden tilladelse. Efter § 59, stk. 4 er det en skærpende omstændighed, at udlændingen ikke har ret til at opholde sig her i landet, eller at overtrædelsen er begået i gentagelsestilfælde.
- **Arbejdsgiveren:** § 59, stk. 5 straffer med bøde eller fængsel indtil 2 år den, som beskæftiger en udlænding uden fornøden arbejdstilladelse **eller i strid med de for en arbejdstilladelse fastsatte betingelser.** § 59, stk. 6 opregner de skærpende omstændigheder (forsæt eller grov uagtsomhed, opnået eller tilsigtet økonomisk fordel, udlændingens ulovlige ophold) og fastslår i 2. pkt., at det er en **særligt skærpende** omstændighed, at overtrædelsen tillige er begået som led i udøvelse af erhvervsvirksomhed. § 59, stk. 7 hjemler konfiskation af en opnået økonomisk fordel, subsidiært en forhøjede (tillægs)bøde.

Ansvarssubjektet kan være både en fysisk og en juridisk person; selskabsansvaret hviler på § 61, jf. straffelovens 5. kapitel. Sideløbende med straffesagen kan udlændingen udvises administrativt efter § 25 a, stk. 2 med indrejseforbud efter § 32, og en tidligere dom for ulovlig beskæftigelse indgår som formodningsmoment ved senere ansøgninger om opholdstilladelse på erhvervsområdet, jf. [udlændingebekendtgørelsens § 22](#). Udvisning og indrejseforbud som retsfølge behandles selvstændigt under [udvisning-ved-straf](#) og [indrejseforbud](#), mens den administrative tildeling af arbejdsopholdstilladelser hører under [arbejdsopholdstilladelse](#).

LOV

[Udlændingebekendtgørelsen § 23](#)[Udlændingebekendtgørelsen § 24](#)[Udlændingeloven § 13, stk. 1](#)[Udlændingeloven § 59, stk. 3-7](#)[Udlændingeloven § 61](#)

Beskæftigelsesbegrebet: Højesterets brede afgrænsning og

§ 2 [vennetjeneste-forsvaret](#)

Det praktisk vigtigste fortolkningsspørgsmål er, hvornår en aktivitet overhovedet er "beskæftigelse". Højesteret afgjorde spørgsmålet i [SS-114/2023-HJR](#), hvor en cykelhandler efter forudgående aftale havde ladet en ven uden arbejdstilladelse bære cykler ind fra en lastbil i mindre end en halv time, ulønnet. Højesteret fastslog:

Kravet om arbejdstilladelse er navnlig begrundet i hensynet til danske erhvervs- og lønmodtagerinteresser. Dette hensyn tilsiger, at det må afgrænses bredt, hvad der udgør beskæftigelse, når en udlænding udfører en opgave som led i en erhvervsdrivendes virksomhed. Enhver form for lønnet eller ulønnet arbejde for en erhvervsdrivende må således anses for beskæftigelse omfattet af udlændingelovens § 59, stk. 5. Det er uden betydning, om der foreligger en formel ansættelsesaftale, og om arbejdet er varigt, midlertidigt eller enkeltstående.

Højesteret afgrænsede undtagelsen snævert:

Det vil herefter kun være i ganske særlige tilfælde, at en udlændings udførelse af en opgave for en erhvervsdrivende ikke vil udgøre beskæftigelse. Som eksempel kan nævnes den situation, hvor en udlænding uden aftale med den erhvervsdrivende eller uden dennes indforståelse på eget initiativ, tilfældigt og spontant udfører en kortvarig opgave for den erhvervsdrivende uden at modtage vederlag herfor.

Byretspraksis viser, at "vennetjeneste"-forklaringer regelmæssigt tilsidesættes som utroværdige, når de faktiske omstændigheder peger på koordineret arbejde. I [SS 2-18347/2020](#) blev syv personer antruffet i færd med opvask, støvsugning, toiletrengøring og lampemontering i en restaurant under renovering; retten fandt det "ubetænkeligt at tilsidesætte tiltaltes forklaring om, at de pågældende alene gjorde rent som en vernetjeneste ... som utroværdig og konstrueret til lejligheden". Tilsvarende blev en forklaring om hjælp med en vaskemaskine

forkastet i [4-5565/2025](#), bl.a. fordi varevognens kasserum var fyldt med andet gods, og fordi den pågældende samme dag vedtog et bødeforelæg for ulovligt arbejde som rengøringsassistent.

Udlændingenævnet anlægger samme brede forståelse i den administrative udvisningspraksis. I [Udlændingenævnets afgørelse af 22. marts 2024](#) om en nigeriansk statsborger, der bar kasser ind i en restaurant mod gratis mad, udtalte nævnet, at "det er en aktivitets faktiske karakter og ikke det forhold, om der er tale om en vennetjeneste, der er afgørende", og at "det ikke er afgørende for vurderingen af, om der er tale om arbejde, at der er udbetalt løn". I [Udlændingenævnets afgørelse af 13. marts 2025](#) blev rådgivning og sidemandsoplæring om vindmøllevedligeholdelse anset for arbejde ud fra en output-betragtning, fordi aktiviteten bidrog til virksomhedens kerneaktivitet. Også lagerarbejde udført af en indisk statsborger med portugisisk opholdstilladelse blev anset for ulovligt arbejde i [Udlændingenævnets afgørelse af 17. april 2024](#).

Folketingets Ombudsmand har omvendt vist, at oplysningsgrundlaget skal bære konklusionen. I sagen [Udvisning af udlænding på grund af ulovligt arbejde. Oplysningsgrundlaget](#) bad ombudsmanden ministeriet redegøre for, om der gælder en nedre grænse for, hvad der opfattes som arbejde ved vennetjenester som børnepasning, og for kvaliteten af oplysningsgrundlaget, når politiets afhøring var rettet mod noget andet. Ministeriet ophævede herefter udvisningen med indrejseforbud, fordi det ikke med den fornødne sikkerhed kunne fastslås, at udlændingen havde udført arbejde i lovens forstand.

LOV	Udlændingeloven § 13, stk. 1	Udlændingeloven § 25a, stk. 2	Udlændingeloven § 59, stk. 5
PRAKSIS	Højesteret · Højesteret domfældte for overtrædelse af udlændingeloven ved kortvarig, ulønnet hjælp Byretten · Ejendomsservicevirksomhed bødelagt for ulovlig beskæftigelse af udlænding uden arbejdstilladelse Byretten · Bødestraf til sushirestaurant for ulovlig beskæftigelse af udlændinge uden korrekt arbejdstilladelse Udlændingenævnet · Administrativ udvisning af specialist for ulovligt arbejde ved rådgivning og sidemandsoplæring Udlændingenævnet · Stadfæstelse af administrativ udvisning og indrejseforbud for ulovligt arbejde og overstay i Danmark Udlændingenævnet · Administrativ udvisning og indrejseforbud for ulovligt arbejde udført som modydelse for mad		
			03.06.2024 19.12.2025 09.04.2021 13.03.2025 17.04.2024 22.03.2024

§ 3 Udlændingens eget ansvar efter § 59, stk. 3 og 4 – bødetakst 3.000 kr. plus 1.500 kr. pr. måned

For udlændingen selv er sanktionsniveauet betydeligt lavere end for arbejdsgiveren. [Rigsadvokatmeddelelsen om udlændingelovens § 59, § 59 a og § 59 b, pkt. 5.2](#) fastsætter følgende strafpåstande:

Situation	Sanktionspåstand
§ 59, stk. 3 – arbejde uden fornøden tilladelse	Bøde på 3.000 kr. stigende med 1.500 kr. for hver måned ud over den første
§ 59, stk. 4 – udlændingen har ikke opholdsret, eller gentagelsestilfælde	Skærpet bøde
§ 59, stk. 4 – ulovligt ophold og grove overtrædelser af længerevarende, tilbagevendende eller organiseret karakter	Fængselsstraf

Grundtaksten genfindes i byretspraksis. I [SS 2-18356/2020](#) var en kinesisk statsborger meddelt opholds- og arbejdstilladelse på beløbsordningen, betinget af ansættelse som manager og marketingmanager hos en bestemt virksomhed og med forbud mod jobskifte, jf. [§ 15](#). Da hun blev antruffet i færd med at gøre et toilet rent på en anden restaurant, blev hun dømt efter [§ 59, stk. 3](#) og idømt en bøde på **3.000 kr.** med forvandlingsstraf af fængsel i 6 dage. Retten afviste hendes forklaring om, at hun blot ville gøre toilettet anvendeligt for sig selv:

Den omstændighed, at tiltalte ville gøre toilettet rent, så hun selv kunne benytte det, kan ikke føre til et andet resultat.

Sagen illustrerer, at overtrædelse af **betingelserne** i en eksisterende tilladelse – arbejdssted, jobfunktion eller timetal – er lige så strafbar som arbejde helt uden tilladelse. Det gælder både for udlændingen og for arbejdsgiveren, jf. ordlyden "i strid med de for en arbejdstilladelse fastsatte betingelser" i [§ 59, stk. 5](#).

Strafferammen for [§ 59, stk. 3](#) blev hævet til fængsel indtil 1 år, og gentagelse blev indskrevet som skærpende omstændighed ved [lov nr. 271 af 25. marts 2015](#) om styrkede kontrolmuligheder i grænseområder og lufthavne samt skærpelse af bødeniveauet for udlændinges ulovlige indrejse, ophold og arbejde. Samme lov justerede sanktionerne for ulovligt ophold i lyset af EU-Domstolens praksis om udsendelsesdirektivet.

LOV

Udlændingeloven § 15

Udlændingeloven § 59, stk. 3, 4

PRAKSIS

Byretten · Bøde for at udføre rengøring uden arbejdstilladelse trods opholdstilladelse under beløbsordningen

09.04.2021

§ 4 Arbejdsgiverens bødetabel: fra 10.000 kr. i 2004 til 50.000 kr. efter 2020

Bødeniveauet for [§ 59, stk. 5](#) er fastlagt gennem tre lovændringer, og [Rigsadvokatmeddelelsens pkt. 5.4](#) opstiller takstniveauet **pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned** opdelt efter gerningstidspunkt:

Overtrædelsens karakter	Før 1/6-2019	1/6-2019 – 1/7-2020	Efter 1/7-2020
Simpel uagtsomhed	10.000 kr.	10.000 kr.	10.000 kr.
Grov uagtsomhed	10.000 kr.	15.000 kr.	15.000 kr. (30.000 kr. i erhvervsvirksomhed)
Forsæt	20.000 kr.	25.000 kr.	25.000 kr. (50.000 kr. i erhvervsvirksomhed)
Opnået/tilsigtet økonomisk fordel	20.000 kr.	25.000 kr.	25.000 kr. (50.000 kr. i erhvervsvirksomhed)
Udlændingen har ikke opholdsret	20.000 kr.	20.000 kr.	20.000 kr. (40.000 kr. i erhvervsvirksomhed)
Flere skærpende omstændigheder	Skærpet bøde	Skærpet bøde	Skærpet bøde

Grundlaget blev lagt med [lov nr. 428 af 9. juni 2004](#), hvis formål var at sikre, at der ikke er en økonomisk fordel ved ulovlig beskæftigelse. De almindelige bemærkninger til den senere skærpelse beskriver 2004-reformen således:

Det er således i forarbejderne forudsat, at den vejledende bødestørrelse for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 5, forhøjes fra 3.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned til 10.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr.

påbegyndt måned. Endvidere er det forudsat, at den vejledende bødestørrelse for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 6, forhøjes fra 10.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned til 20.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned.

Ved lov nr. 561 af 7. maj 2019 blev **grov uagtsomhed** indføjet som selvstændig skærpende omstændighed, og takserne for forsæt og økonomisk fordel blev hævet til 25.000 kr., mens grov uagtsomhed blev sat til 15.000 kr. Forarbejderne understreger, at forskellen mellem simpel og grov uagtsomhed "alene er en gradsforskel, og afgrænsningen heraf skal ske gennem domstolenes praksis", og at domstolene ved uagtsomhedsvurderingen kan inddrage, "om arbejdsgiveren har taget skridt til at sikre sig mod at ansætte ulovlig udenlandsk arbejdskraft", jf. også [Rigsadvokatmeddelelsens pkt. 3.1.1.1](#). Bemærkningerne indeholder desuden en praktisk vigtig afgrænsning: en arbejdsgiver, der ansætter en udenlandsk studerende, vil som udgangspunkt ikke have handlet ansvarspådragende, selv om den studerende samlet set overskrider det tilladte ugentlige timetal ved også at arbejde for en anden arbejdsgiver.

De faste takster genfindes i praksis fra tiden før 2019. I [SS-24167/2016-KBH](#) blev en amerikansk statsborger beskæftiget uden gyldig arbejdstilladelse i knap fem måneder, og bøden blev fastsat til **50.000 kr.** – svarende til 10.000 kr. pr. påbegyndt måned.

LOV

Udlændingeloven § 59, stk. 5, 6

PRAKSIS

Byretten · Bøde for ulovlig beskæftigelse af udenlandsk medarbejder uden gyldig arbejdstilladelse

13.01.2017

Fordoblingen ved erhvervsvirksomhed efter 1. juli 2020 – og hvad § 5 "erhvervsvirksomhed" dækker

Med lov nr. 1003 af 27. juni 2020 blev der indsat et nyt 2. pkt. i § 59, stk. 6, hvorefter det er en **særligt skærpende** omstændighed, at overtrædelsen er begået under en eller flere af de i 1. pkt. nævnte omstændigheder **og** som led i udøvelse af erhvervsvirksomhed. De almindelige bemærkninger angiver formålet og virkningen utvetydigt:

Regeringen vil det illegale arbejdsmarked til livs. Det underminerer den danske samfundsmodel, når der er et parallelt og illegalt arbejdsmarked, hvor mennesker uden fornøden arbejdstilladelse eller i strid med en arbejdstilladelse arbejder til meget lave lønninger og under helt uacceptable forhold.

Foreligger der skærpende omstændigheder som nævnt i § 59, stk. 6, og er overtrædelsen begået som led i udøvelse af erhvervsvirksomhed, forudsættes det, at bøden forhøjes fra det nuværende udgangspunkt på mellem 15.000 kr. og 25.000 kr. til et udgangspunkt på mellem 30.000 kr. og 50.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned.

Afgrænsningen af "erhvervsvirksomhed" er nærmere beskrevet i forarbejderne og gengivet i [Rigsadvokatmeddelelsens pkt. 3.1.1.3](#):

- Aktie-, anparts- og andelsselskaber, interessentskaber, kommanditselskaber og erhvervsdrivende fonde anses som altovervejende hovedregel for at udøve erhvervsvirksomhed – også når selskabet er 100 % offentligt ejet.
- For andre sammenslutninger beror det på en konkret vurdering: udøves aktiviteterne med **systematisk indtægtserhvervelse for øje**, er der tale om erhvervsvirksomhed, medmindre omfanget økonomisk set er meget begrænset.
- Virksomhed drevet af stat, region eller kommune eller af en offentlig selvejende institution er **ikke** erhvervsvirksomhed i bestemmelsens forstand.

- For fysiske personer er antallet af ansatte ikke afgørende. Beskæftiger en privatperson derimod en udlænding til børnepasning, rengøring eller renoveringsarbejde i sit **private hjem**, er der ikke tale om erhvervsvirksomhed – og fordoblingen finder da ikke anvendelse.

Den praktiske konsekvens ses tydeligt i nyere praksis. I [1-18788/2023](#) – forsætlig beskæftigelse af en thailandsk medhjælper i en københavnsk restaurant i seks måneder, uden lønindberetning til Skat – tog Københavns Byret udgangspunkt i **75.000 kr. pr. påbegyndt måned**, fordi der forelå flere skærpende omstændigheder i erhvervsvirksomhed. Samme udgangspunkt anvendte Østre Landsret i [S-2841-24](#). Og i [4-5565/2025](#) blev en indehaver af en ejendomsservicevirksomhed idømt en bøde på **75.000 kr.** for én enkelt konstateret beskæftigelse af en rengøringsassistent, fordi retten fandt forsæt, økonomisk motiv, erhvervsmæssig udøvelse og ulovligt ophold hos den beskæftigede.

LOV	Udlændingeloven § 59, stk. 5, 6	
PRAKSIS	Landsretten · Ulovlig beskæftigelse af udlændinge i restaurantbranchen – direktør og selskab idømt bøder på 650.000 kr. hver (Østre Landsret 2026)	22.04.2026
	Byretten · Ejendomsservicevirksomhed bodelagt for ulovlig beskæftigelse af udlænding uden arbejdstilladelse	19.12.2025
	Byretten · Ejer af restaurant dømt for ulovlig beskæftigelse af thailandsk statsborger; idømmes bøde på 300.000 kr.	23.10.2024

§ 6 Absolut kumulation og den skønsmæssige fravigelse ved uforholdsmæssigt høj bøde

Ved flere beskæftigede udlændinge eller beskæftigelse over længere tid sker der som udgangspunkt **absolut kumulation** – de månedlige takster lægges sammen uden reduktion, jf. [Rigsadvokatmeddelelsens pkt. 5.4.1](#). Forarbejderne åbner dog udtrykkeligt for, at domstolene ved en flerhed af overtrædelser efter en samlet afvejning kan fastsætte en skønsmæssig bøde uden absolut kumulation.

Højesteret har udnyttet den adgang i to ledende domme. I **U 2010.549H** var en filippinsk kvinde uden opholds- og arbejdstilladelse beskæftiget med rengøring 3 timer om ugen i mindst 6 kalendermåneder. Under hensyn til det meget begrænsede ugentlige timetal nedsatte Højesteret den månedlige takst fra 20.000 kr. til 10.000 kr., og fordi en beregning på grundlag af antallet af måneder ville føre til en uforholdsmæssigt høj bødestraf, blev bøden fastsat til **40.000 kr.**

I [Sag 110/2011](#) (U 2012.304H) havde indehaveren af en mindre restaurant i **29 måneder** beskæftiget en udlænding uden opholdstilladelse i højst 12 timer om ugen. Alle tre daværende skærpende omstændigheder forelå. Højesterets flertal udtalte:

Under hensyn til ansættelsens begrænsede ugentlige timetal finder vi, at der – ligesom i Højesterets dom trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2010 s. 549 – bør ske en nedsættelse af den ifølge forarbejderne vejledende månedlige bødestørrelse. Under hensyn til, at der i denne sag foreligger flere skærpende omstændigheder, herunder at overtrædelserne er begået forsætligt, og at T herved har tilsigtet at opnå en økonomisk fordel, finder vi dog ikke, at der kan tages udgangspunkt i en bødestørrelse på under 15.000 kr. månedlig. [...] I en situation som den foreliggende, hvor der er tale om lang tids ansættelse i et begrænset månedligt timetal i en mindre virksomhed med en beskeden indtjening, finder vi imidlertid, at en bødefastsættelse på grundlag af en månedlig bøde på 15.000 kr. samlet vil

føre til en uforholdsmæssig høj bødestraf. Vi finder på denne baggrund, at bøden som udgangspunkt bør fastsættes til 250.000 kr.

Bøden blev herefter nedsat med yderligere 50.000 kr. på grund af lang sagsbehandlingstid, jf. straffelovens § 82, nr. 13, og EMRK artikel 6, så resultatet blev **200.000 kr.** To dommere ville have fastsat bøden til 100.000 kr.

Samme teknik anvendes ved begrænsede overskridelser af tilladelsens timegrænser. I [SS 3-21265/2013](#) havde en virksomhed i 33 påbegyndte måneder beskæftiget en udenlandsk studerende 18,46 timer om ugen mod de tilladte 15. Retten nedsatte månedstaksten til 5.000 kr. og fastsatte, fordi en ren kumulation ville blive uforholdsmæssig, bøden til **110.000 kr.** Argumentet om, at SKATs overgang til digitale skattekort havde fjernet den tidligere automatiske anmærkning om manglende arbejdstilladelse, kunne ikke føre til yderligere nedsættelse: det påhviler arbejdsgiveren løbende at sikre overholdelse af vilkårene i medarbejderens opholdstilladelse.

Også efter fordoblingsreglen anvender retterne proportionalitetsventilen. I [1-18788/2023](#) gav 75.000 kr. × 6 måneder et udgangspunkt på 450.000 kr., men retten fandt en sådan bøde "uforholdsmæssig høj" og fastsatte den til **300.000 kr.** I [S-2841-24](#) gav 13 påbegyndte måneder à 75.000 kr. et udgangspunkt på 975.000 kr., som Østre Landsret nedsatte til **650.000 kr.** til hver af de tiltalte.

LOV	Straffeloven § 82	Udlændingeloven § 59, stk. 5, 6	
PRAKSIS	Højesteret · Bødestraf for ulovlig beskæftigelse af udlænding og betydningen af langvarig sagsbehandling		24.10.2011
	Landsretten · Ulovlig beskæftigelse af udlændinge i restaurantbranchen – direktør og selskab idømt bøder på 650.000 kr. hver (Østre Landsret 2026)		22.04.2026
	Byretten · Ejer af restaurant dømt for ulovlig beskæftigelse af thailandsk statsborger; idømmes bøde på 300.000 kr.		23.10.2024
	Byretten · Bødestraf til virksomhed for overskridelse af tilladt arbejdstid for udenlandsk studerende		04.02.2014

§ 7 Fejl, formalia og systemsvigt: hvornår nedsættes bøden markant?

[Rigsadvokatmeddelelsens pkt. 5.4.1](#) fremhæver to typetilfælde, hvor det vejledende bødeniveau særligt kan fraviges nedad: hvor bøden vil være **uforholdsmæssig høj** i forhold til overtrædelsen, og hvor det **skyldes en fejl**, at der ikke er søgt og modtaget arbejdstilladelse. Landsretspraksis giver konkrete målestokke.

Sag	Forhold	Udgangspunkt	Resultat
SS-425/2017-OLR	Arbejdstilladelse udløb ved en fejl under ansættelsen; forlænget uden problemer bagefter; ingen økonomisk fordel	10.000 kr./måned	10.000 kr. samlet
S-2793-15	Gyldig arbejdstilladelse til søsterselskab med samme ejerkreds; tilladelse til det rigtige selskab udstedt bagefter	10.000 kr./måned (8 måneder)	25.000 kr.
S-1195-17	Stor arbejdsgiver fejllæste beløbsordningens jobsøgningsstillæg; 5 måneder uden arbejdstilladelse; ingen vinding	60.000 kr. (byret)	10.000 kr.

SS-1176/2010-OLR	Akut familiesituation med sværest hjerneskadet barn; hjælper lånt fra anden au pair-familie; få timer i sidste halvdel	10.000 kr./måned (11 måneder)	60.000 kr.
------------------	--	-------------------------------	------------

I [SS-425/2017-OLR](#) formulerede Østre Landsret kriteriet således:

Under hensyn til, at det ubestridt beroede på en fejl, at udlændingens arbejdstilladelse ikke var blevet forlænget, herunder at udlændingen forud for den ulovlige beskæftigelse havde fået arbejdstilladelse, der imidlertid udløb, og at udlændingen efterfølgende uden problemer fik forlænget sin arbejdstilladelse, og til at det må lægges til grund, at selskabet ikke tilsigtede eller havde nogen økonomisk fordel ud af at beskæftige udlændingen i den periode, hvor hun ikke havde nogen arbejdstilladelse, finder landsretten, at bøden kan nedsættes til 10.000 kr.

Der er derimod ikke tale om straffrihed. I [S-1195-17](#) afviste landsretten strafbortfald efter [straffeloven § 14](#):

Hverken den omstændighed, at »T« på grund af svigtende kvalitetsikring, interne misforståelser, herunder fejlagtig journalisering, disponerede efter den vildfarelse, at arbejdstilladelsen var gældende til 28. februar 2015 eller, at »T« ubestrideligt ville have opnået tilladelsen, såfremt den var søgt rettidigt, kan føre til, at »T« er straffri efter straffelovens § 14.

Også i [SS-1176/2010-OLR](#) blev det afvist, at tiltalte havde handlet i undskyldelig uvidenhed eller undskyldelig misforståelse af retsregler, jf. straffelovens § 82, nr. 4 – men den ekstraordinære familiesituation og det begrænsede timetal begrundede en betydelig nedsættelse. Til sammenligning blev en tilsvarende au pair-lignende konstruktion i [SS-601/2009-LYN](#) mødt med en bøde på 100.000 kr. for uagtsom overtrædelse. Rigsadvokatmeddelelsen henviser desuden til **TfK 2015.108**, hvor en bøde blev nedsat fra 250.000 kr. til 100.000 kr., fordi overtrædelsen havde karakter af en **systemfejl** i en kommunes ansættelsesprocedure, og til **U 2017.2775**, hvor et rederis bøde blev nedsat fra 50.000 kr. til 10.000 kr., fordi den manglende forlængelse beroede på en fejl uden økonomisk vinding.

LOV	Straffeloven § 14	Straffeloven § 82	Udlændingeloven § 59, stk. 5	
PRAKSIS	Landsretten · Nedsættelse af bøde for uagtsom ulovlig beskæftigelse af udenlandsk forsker: Fejlfortolkning af beløbsordning			25.10.2017
	Landsretten · Dom om Nedsættelse af Bøde for Ulovlig Beskæftigelse af Udlænding			29.05.2017
	Landsretten · Bødestraf for ulovlig beskæftigelse af udenlandsk medarbejder trods arbejdstilladelse i søsterselskab			15.01.2016
	Landsretten · Dom om ulovlig beskæftigelse af udlænding; nedsættelse af bøde grundet særlige omstændigheder			11.06.2010
	Byretten · Dom for ulovlig beskæftigelse af udenlandsk statsborger uden arbejdstilladelse			06.04.2010

Konfiskation af den økonomiske fordel og vindingsbøde efter § 59, stk. 7

§ 8

Formålet med [§ 59, stk. 7](#) er, at ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft ikke skal kunne betale sig. Er der opnået en økonomisk fordel – et udbytte eller en besparelse – kan den konfiskeres efter straffelovens 9. kapitel. Kan konfiskation ikke ske, skal der ved udmålingen af bøden, herunder en tillægsbøde, tages særligt hensyn til størrelsen af den opnåede eller tilsigtede fordel.

Rigsadvokatmeddelelsens pkt. 5.4.2 opstiller følgende retningslinjer:

- **Hovedregel:** bøden bør i almindelighed klart overstige den tilsigtede økonomiske fordel – der henvises til **U 2003.1908Ø**, hvor bøden til den ene tiltalte blev fastsat til det dobbelte af normalbøden.
- **Undtagelse:** er der reelt ikke opnået nogen fordel, eller kun en ubetydelig fordel, der ikke lader sig opgøre, anvendes den sædvanlige takst for **§ 59, stk. 5, jf. stk. 6**.
- **Valg af sanktionsform:** konfiskation nedlægges ved siden af straf, når fortjenesten/besparelsen kan opgøres relativt præcist; kan den kun opgøres ud fra et løsere skøn, nedlægges der påstand om forhøjet bøde.
- Udmåling af bøden under hensyn til den økonomiske fordel efter stk. 6 udelukker ikke, at der **tillige** konfiskeres efter stk. 7, jf. **TfK 2009.266Ø**.

Begrebet "andre" i **§ 59, stk. 6** dækker enhver, der opnår eller tilsigtes at opnå en fordel ved den ulovlige beskæftigelse – herunder bygherrer, entreprenører og formidlere af arbejdskraft, jf. **Rigsadvokatmeddelelsens pkt. 3.1.1.2**. Det er derfor ikke en betingelse, at det er den tiltalte selv, der beriges.

I praksis dokumenteres den økonomiske fordel ofte indirekte. I **1-18788/2023** sluttede retten fra manglende lønindberetning til Skat til hensigt om økonomisk fordel:

Da Person var rejst til Danmark for at arbejde i virksomheden, og da der ikke i øvrigt er indberettet løn til Skat, finder retten, at beskæftigelsen af Person også har været med hensigt til at opnå en økonomisk fordel.

Samme bevistema bar afgørelsen i **S-2841-24**, hvor timesedler og Skat-oplysninger viste både faktisk arbejdstid og fravær af lønindberetning. Konfiskationsreglerne i straffelovens 9. kapitel behandles mere generelt under **hvidvask**.

LOV	Udlændingeloven § 59, stk. 6, 7	
PRAKSIS	Landsretten · Ulovlig beskæftigelse af udlændinge i restaurantbranchen – direktør og selskab idømt bøder på 650.000 kr. hver (Østre Landsret 2026)	22.04.2026
	Byretten · Ejer af restaurant dømt for ulovlig beskæftigelse af thailandsk statsborger; idømmes bøde på 300.000 kr.	23.10.2024

§ 9 Rette ansvarssubjekt: selskab, direktør, enkeltmandsvirksomhed og bestyrende reder

Både selskaber og fysiske personer kan være ansvarssubjekter efter **§ 59, stk. 5**, og selskabsansvaret hviler på **§ 61**, jf. straffelovens 5. kapitel. **Rigsadvokatmeddelelsens pkt. 3.1.1** fremhæver, at der kan rejses tiltale mod flere samtidig – mod både bygherre og entreprenør, jf. **U 2003.777Ø**, og mod flere fysiske personer, jf. **U 2003.1908Ø**.

De almindelige bemærkninger til **lov nr. 1003 af 27. juni 2020** præciserer grænserne for enkeltmandsvirksomheders selvstændige strafansvar: efter forarbejderne til straffelovens § 26, stk. 2, forudsætter ansvar for en enkeltmandsvirksomhed som sådan, at virksomheden beskæftiger omkring **10-20 ansatte**, og i så fald kan der ikke tillige blive tale om personligt strafansvar for ejeren for samme overtrædelse. Bemærkningerne henviser til **TfK 2019.1098 Ø**, hvor landsretten fandt, at rette tiltalte i en sag mod en enkeltmandsvirksomhed var **ejeren** og ikke den juridiske person; ejeren blev idømt en bøde på 200.000 kr.

Er virksomheden derimod drevet i selskabsform, kan både selskabet og den fysiske person straffes fuldt ud. I [S-2841-24](#) havde byretten halveret bøden til hver af de tiltalte ud fra en betragtning om, at sanktionen ikke burde være mere byrdefuld end ved drift som enkeltmandsvirksomhed. Østre Landsret forkastede den betragtning og fastslog, at parallelle bøder til direktøren og hans anpartsselskab hverken strider mod forbuddet mod dobbeltstraf eller mod artikel 4 i 7. tillægsprotokol til EMRK, idet selskabet og eneanpartshaveren hverken formelt eller reelt udgør samme formueenhed, jf. [U 2012.3395 H](#). Bøden blev herefter fastsat til 650.000 kr. til **hver** af de to tiltalte.

I søfarten er ansvarssubjektet den bestyrende reder. I [SS-6485/2015-ODE](#) blev et dansk rederi som bestyrende partsreder for fire skibe dømt efter [§ 59, stk. 5](#), jf. [stk. 6](#), jf. [§ 61](#) for beskæftigelse af 42 filippinske søfolk uden arbejdstilladelse, fordi skibene oversteg de dengang tilladte 25 årlige anløb til dansk havn. Med i alt 166 påbegyndte månedsforhold fordelt på fire skibe blev bøden efter en samlet bedømmelse – og under hensyn til en ekstremt lang sagsbehandlingstid – fastsat til **1.500.000 kr.**

Spørgsmålet om, hvem der bærer ansvaret i en arbejdsgiverkonstruktion, er ikke det samme som det skatteretlige arbejdsudlejebegreb; parallelle problemstillinger om arbejdsgiveransvar for juridiske personer behandles under [arbejdsmiljøe-paabud](#).

LOV	Udlændingeloven § 59, stk. 5	Udlændingeloven § 61	
PRAKSIS	Landsretten · Ulovlig beskæftigelse af udlændinge i restaurantbranchen – direktør og selskab idømt bøder på 650.000 kr. hver (Østre Landsret 2026)		22.04.2026
	Byretten · Rederi idømt bøde på 1,5 mio. kr. for ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft på fire skibe		04.05.2018

§ 10 Overgangen til frihedsstraf og forholdet til menneskeudnyttelse

Strafferammen i [§ 59, stk. 5](#) er bøde eller fængsel indtil 2 år, men frihedsstraf er i praksis forbeholdt de groveste tilfælde. Forarbejderne til [lov nr. 1003 af 27. juni 2020](#) viderefører den forudsætning, der blev fastlagt allerede i 2004:

Det forudsættes som hidtil, at fængselsstraf idømmes i særlige situationer, hvor der foreligger grove eller gentagne overtrædelser, herunder i tilfælde, hvor en højere grad af tilregnelser hos arbejdsgiveren kan påvises, og hvor der er tale om en mere langvarig, organiseret eller på anden vis konsekvent udnyttelse af ulovlig udenlandsk arbejdskraft.

Tilsvarende nedlægges der efter [Rigsadvokatmeddelelsens pkt. 5.2](#) påstand om fængselsstraf over for **udlændingen selv**, når denne både opholder sig ulovligt her i landet og der er tale om grove overtrædelser af længerevarende, tilbagevendende eller organiseret karakter.

I de sager, hvor bøden alligevel bliver bestemmende, fastsættes en forvandlingsstraf, hvis længde følger bødens størrelse – 20 dage ved 60.000 kr. i [SS-1176/2010-OLR](#), 30 dage ved 75.000 kr. i [4-5565/2025](#), 40 dage ved 200.000 kr. i [Sag 110/2011](#) og 60 dage ved 300.000 kr. og 650.000 kr. i henholdsvis [1-18788/2023](#) og [S-2841-24](#).

De alvorligste udnyttelsestilfælde overlapper med straffelovens bestemmelser om menneskehandel og menneskeudnyttelse. [Rigsadvokatmeddelelsen om menneskehandel og menneskeudnyttelse, pkt. 6.3.4](#) fastslår, at menneskehandel og menneskeudnyttelse kan straffes i **sammenstød** med [udlændingelovens § 59, stk. 5](#), også selv om den ulovlige beskæftigelse indgår som omstændighed i vurderingen af, om der er tale om tvangsarbejde

eller arbejde under åbenlyst urimelige forhold. Politi og anklagemyndighed skal derfor konkret vurdere, om der er anvendt tvangsmidler, om arbejdet er udført under åbenlyst urimelige forhold, eller om forholdet alene har karakter af ulovlig beskæftigelse.

LOV	Straffeloven § 262a	Straffeloven § 262b	Udlændingeloven § 59, stk. 5
PRAKSIS	Højesteret · Bødestraf for ulovlig beskæftigelse af udlænding og betydningen af langvarig sagsbehandling 24.10.2011 Landsretten · Ulovlig beskæftigelse af udlændinge i restaurantbranchen – direktør og selskab idømt bøder på 650.000 kr. hver (Østre Landsret 2026) 22.04.2026 Landsretten · Dom om ulovlig beskæftigelse af udlænding; nedsættelse af bøde grundet særlige omstændigheder 11.06.2010 Byretten · Ejendomsservicevirksomhed bødelagt for ulovlig beskæftigelse af udlænding uden arbejdstilladelse 19.12.2025 Byretten · Ejer af restaurant dømt for ulovlig beskæftigelse af thailandsk statsborger; idømmes bøde på 300.000 kr. 23.10.2024		

Søfart og søterritoriet: legalitetsprincippet sætter grænsen for

§ 11 strafansvaret

Søfartsområdet har frembragt den mest markante gruppe af frifindelser. Efter [§ 13, stk. 1, 2. pkt.](#) kræves arbejdstilladelse til beskæftigelse på **dansk** skib i rutefart eller som i øvrigt regelmæssigt ankommer til dansk havn, og efter [udlændingebekendtgørelsens § 23](#) tillige til arbejde på søterritoriet og kontinentalsoklen. Modsatningsvis kræves der efter forarbejderne ikke tilladelse for besætningsmedlemmer på **udenlandske** skibe.

I marts 2021 blev 28 russiske sømænd anholdt om bord på to russiske slæbebåde på dansk søterritorium ved Rødbyhavn og tiltalt efter [§ 59, stk. 3, jf. § 13, stk. 1](#). Retten i Nykøbing F. frifandt i en række parallelle domme, jf. bl.a. [SS-2637/2021-NYK](#), [SS-2628/2021-NYK](#) og [SS-2620/2021-NYK](#), med den begrundelse, at besætningsmedlemmer på udenlandske skibe ikke er omfattet af kravet, og at slæbning af pramme ikke er "arbejde på søterritoriet" i bekendtgørelsens forstand.

Østre Landsret stadfæstede frifindelserne i [SS-1979/2021-OLR](#). Efter en gennemgang af det historiske regelgrundlag – herunder betænkning nr. 882/1979 og betænkning nr. 968/1982 – udtalte flertallet:

Sammenfattende finder vi, at selvom de tiltalte havde en naturlig grund til at søge afklaret, om deres arbejde på de omhandlede slæbebåde krævede en arbejdstilladelse, så består der en sådan uklarhed om regelgrundlaget, at der ikke er det fornødne sikre grundlag for at straffe for manglende arbejdstilladelse i den foreliggende situation.

Afgørelsen hviler direkte på legalitetsprincippet i [straffeloven § 1](#). Mindretallet nåede samme resultat, men med henvisning til, at "arbejder på søterritoriet" efter betænkning nr. 882/1979 sigter til virksomhed fra faste eller flydende anlæg med henblik på anlægsvirksomhed eller udnyttelse af ikke-levende naturforekomster – hvilket slæbebådsarbejde ikke er.

Hvor reglerne derimod er klare, straffes der. I [SS-6485/2015-ODE](#) var det ubestridt, at fritagelsen for personale på danske lastskibe i international trafik alene gælder ved højst 25 anløb, og retten lagde AIS-data fra Søfartsstyrelsen til grund som mere pålidelige end Lloyds skibsregister. Kravet om arbejdstilladelse regnes efter **skibets** anløb, ikke efter den enkelte udlændings tilstedeværelse, og undtagelsen skal fortolkes indskrænkende.

LOV	Straffeloven § 1	Udlændingebekendtgørelsen § 23	Udlændingeloven § 13, stk. 1	
	Udlændingeloven § 59, stk. 3			
PRAKSIS	Landsretten · Landsretten stadfæster frifindelse i sag om manglende arbejdstilladelse for sømænd			28.04.2023
	Byretten · Frifindelse i sag om arbejde på slæbebåd uden arbejdstilladelse			29.06.2021
	Byretten · Frifindelse i sag om arbejde uden arbejdstilladelse på slæbebåd i dansk søterritorium			29.06.2021
	Byretten · Frifindelse i sag om arbejde på slæbebåd uden arbejdstilladelse			29.06.2021
	Byretten · Rederi idømt bøde på 1,5 mio. kr. for ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft på fire skibe			04.05.2018

§ 12 EU-retlige rammer: etableringsfrihed og udsendelsesdirektivet

To EU-retlige spor sætter rammer for området.

Etableringsfriheden. I rederisagen gjorde forsvaret gældende, at kravet om arbejdstilladelse for tredjelandbesætning på dansk-indflaggede skibe udgjorde en ulovlig restriktion efter [artikel 49 TEUF](#). Retten i Odense fandt restriktionen begrundet i tvingende almene hensyn og proportional, jf. [SS-6485/2015-ODE](#). Østre Landsret forelagde spørgsmålet præjudicielt, og EU-Domstolen svarede i [C-71/20](#) (VAS Shipping), at artikel 49 TEUF **ikke** er til hinder for en ordning som den danske – bl.a. under henvisning til medlemsstaternes udtrykkelige ret efter [artikel 79, stk. 5, TEUF](#) til at fastlægge, hvor mange tredjelandstatsborgere der kan indrejse for at søge arbejde. Det samlede danske forløb er samlet i [C-71/20](#).

Udsendelsesdirektivet. Direktiv 2008/115/EF om fælles standarder og procedurer for tilbagesendelse af tredjelandstatsborgere med ulovligt ophold begrænser medlemsstaternes adgang til at anvende frihedsstraf for ulovligt ophold, fordi straffen ikke må hindre direktivets effektive virkning. Det var netop baggrunden for, at fængselsstraf for rent ulovligt ophold blev afskaffet i [§ 59, stk. 2](#)-sporet ved den danske gennemførelse, mens strafsporet for **ulovligt arbejde** i [§ 59, stk. 3](#) blev bevaret med en strafferamme på fængsel indtil 1 år. Domstolen har senere præciseret rammerne: i [C-806/18](#) fastslog Domstolen, at direktivet ikke er til hinder for fængselsstraf for "kvalificeret ulovligt ophold", når tilbagesendelsesproceduren er afsluttet, og adfærden er klart og forudsigeligt defineret. I [C-409/20](#) accepterede Domstolen en national ordning, der i første omgang sanktionerer ulovligt ophold med bøde og pligt til udrejse, og først dernæst med udsendelse.

EU-retten spiller også ind på ansvarssubjektsiden i udstationeringssituationer: en opholds- og arbejdstilladelse i et andet medlemsland giver ikke i sig selv ret til at arbejde i Danmark, jf. [Udlændingenævnets afgørelse af 17. april 2024](#) om en indisk statsborger med portugisisk opholdstilladelse, hvor et udstationeringsargument blev afvist, og [Udlændingenævnets afgørelse af 22. marts 2024](#), hvor en fransk opholdstilladelse tilsvarende ikke gav arbejdsret i Danmark.

LOV	Udlændingeloven § 13, stk. 1	Udlændingeloven § 59, stk. 3	
PRAKSIS	EU-Domstolen · Bødesanktioner og udsendelsesprocedurer ved tredjelandstatsborgeres ulovlige ophold		03.03.2022
	EU-Domstolen · Krav om arbejdstilladelse til tredjelandstatsborgere på skibe i forhold til etableringsfriheden		08.07.2021
	EU-Domstolen · Strafferetlige sanktioner for ulovligt ophold i kombination med indrejseforbud efter tilbagesendelsesdirektivet		17.09.2020
	Landsretten · Arbejdstilladelse for tredjelandbesætning på dansk-indflaggede skibe og forholdet til EU's etableringsfrihed (TEUF art. 49)		04.05.2018

Byretten · Rederi idømt bøde på 1,5 mio. kr. for ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft på fire skibe	04.05.2018
Udlændingenævnet · Stadfæstelse af administrativ udvisning og indrejseforbud for ulovligt arbejde og overstay i Danmark	17.04.2024
Udlændingenævnet · Administrativ udvisning og indrejseforbud for ulovligt arbejde udført som modydelse for mad	22.03.2024

§ 13 Sagsbehandlingstid, samtidig administrativ udvisning og procesretlige sidespor

Sagsbehandlingstid. Lang sagsbehandlingstid er et tilbagevendende nedsættelsesargument, men udfaldet er konkret. I [Sag 110/2011](#) lå sagen stille i byretten fra maj 2007 til december 2008 uden anden begrundelse end berammelsestid, og Højesteret nedsatte bøden med 50.000 kr. med henvisning til straffelovens § 82, nr. 13, og EMRK artikel 6. I [SS-6485/2015-ODE](#) indgik en ekstremt lang sagsbehandlingstid i formildende retning ved den samlede bedømmelse. Omvendt gav byrettens nedsættelse på 70.000 kr. pr. tiltalt i [S-2841-24](#) ikke genlyd i landsretten, som udtrykkeligt fandt, at sagsbehandlingstidens længde ikke kunne begrunde nedsættelse af bøderne.

Parallelle spor mod udlændingen. Straffesagen mod arbejdsgiveren løber typisk parallelt med et bødeforelæg mod udlændingen selv og en administrativ udvisning. I [1-18788/2023](#) vedtog medhjælperen bødeforelæg for ulovligt arbejde og blev udvist med to års indrejseforbud dagen efter politiets visitation; i [4-5565/2025](#) indgik det som bevismoment mod arbejdsgiveren, at den beskæftigede samme dag havde vedtaget et bødeforelæg for ulovligt ophold og ulovligt arbejde som rengøringsassistent. Den administrative udvisning efter [§ 25 a, stk. 2](#) med to års indrejseforbud efter [§ 32, stk. 4](#) er standardreaktionen, jf. bl.a. [Udlændingenævnets afgørelse af 20. marts 2024](#) om en britisk statsborger og [Udlændingenævnets afgørelse af 13. marts 2025](#), hvor nævnet afviste indsigelsen om, at ansvaret lå hos arbejdsgiveren.

Efterforskningsmæssige forudsætninger. [Rigsadvokatmeddelelsens pkt. 1](#) pålægger politiet at sikre oplysninger om udlændingen og dennes forklaring om arbejdets art, omfang og aflønning – eventuelt ved indenretlig afhøring – netop med henblik på en senere sag mod arbejdsgiveren efter [§ 59, stk. 5](#). Bevisbilledet i de førte sager understøtter kravet: timesedler, Skat-oplysninger, firmakort, fødevarer certifikater og fotos har været bærende, jf. [S-2841-24](#) og [1-18788/2023](#). Ombudsmandssagen [Udvisning af udlænding på grund af ulovligt arbejde](#). [Oplysningsgrundlaget](#) viser omvendt, at et oplysningsgrundlag, der er tilvejebragt med henblik på ét forhold, ikke uden videre kan bære en afgørelse om et andet.

LOV

[Straffeloven § 82](#)
[Udlændingeloven § 25a, stk. 2](#)
[Udlændingeloven § 32, stk. 4](#)
[Udlændingeloven § 59, stk. 5](#)

PRAKSIS	Højesteret · Bødestraf for ulovlig beskæftigelse af udlænding og betydningen af langvarig sagsbehandling	24.10.2011
	Landsretten · Ulovlig beskæftigelse af udlændinge i restaurantbranchen – direktør og selskab idømt bøder på 650.000 kr. hver (Østre Landsret 2026)	22.04.2026
	Byretten · Ejendomsservicevirksomhed bødelagt for ulovlig beskæftigelse af udlænding uden arbejdstilladelse	19.12.2025
	Byretten · Ejer af restaurant dømt for ulovlig beskæftigelse af thailandsk statsborger; idømmes bøde på 300.000 kr.	23.10.2024
	Byretten · Rederi idømt bøde på 1,5 mio. kr. for ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft på fire skibe	04.05.2018

Udlændingenævnet · Administrativ udvisning af specialist for ulovligt arbejde ved rådgivning og sidemandsoplæring	13.03.2025
Udlændingenævnet · Administrativ udvisning og indrejseforbud for britisk statsborger efter ulovligt arbejde	20.03.2024

Sammenfatning: en takstmodel med en indbygget

§ 14 proportionalitetsventil

Praksis om [udlændingeloven § 59](#) tegner et forholdsvis fast billede.

På skyldssiden er beskæftigelsesbegrebet meget bredt. Efter [SS-114/2023-HJR](#) er enhver lønnet eller ulønnet opgave for en erhvervsdrivende beskæftigelse, uanset formel ansættelsesaftale og varighed, og kun den helt spontane, uafaltede engangshjælp falder udenfor. Vennetjeneste-forsvaret slår derfor sjældent igennem – hverken ved domstolene, jf. [SS 2-18347/2020](#), eller i Udlændingenævnets administrative praksis. Uklarhed om, hvorvidt en aktivitet overhovedet er tilladelseskrævende, fører derimod til frifindelse efter legalitetsprincippet, jf. [SS-1979/2021-OLR](#).

På sanktionssiden gælder en takstmodel pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned med absolut kumulation som udgangspunkt: 10.000 kr. ved simpel uagtsomhed, 15.000 kr. ved grov uagtsomhed, 20.000 kr. ved den beskæftigedes ulovlige ophold og 25.000 kr. ved forsæt eller økonomisk fordel – fordoblet til 30.000-50.000 kr., når overtrædelsen er begået som led i erhvervsvirksomhed efter 1. juli 2020, og hævet yderligere ved flere skærpende omstændigheder, i praksis til omkring 75.000 kr. pr. måned, jf. [1-18788/2023](#) og [S-2841-24](#).

Proportionalitetsventilen er den anden halvdel af billedet. Højesteret har i [U 2010.549H](#) og [Sag 110/2011](#) fastslået, at både den månedlige takst og den kumulerede slubbøde kan nedsættes, når timetallet er meget begrænset, virksomheden lille og indtjeningen beskeden. Landsretterne fraviger tilsvarende markant nedad, når den manglende tilladelse beror på en formalia- eller procedurefejl uden økonomisk vinding, jf. [SS-425/2017-OLR](#), [S-2793-15](#) og [S-1195-17](#) – men uden at der bliver tale om straffrihed.

For udlændingen selv er niveauet lavt: 3.000 kr. stigende med 1.500 kr. pr. måned, jf. [SS 2-18356/2020](#), med skærpet bøde ved ulovligt ophold eller gentagelse og fængsel forbeholdt de grove, organiserede tilfælde. Den reelt tungeste konsekvens for udlændingen er ofte ikke bøden, men den administrative udvisning med to års indrejseforbud for hele Schengenområdet.

LOV	Udlændingeloven § 59, stk. 3, 5, 6	
PRAKSIS	Højesteret · Højesteret domfældte for overtrædelse af udlændingeloven ved kortvarig, ulønnet hjælp	03.06.2024
	Højesteret · Bødestraf for ulovlig beskæftigelse af udlænding og betydningen af langvarig sagsbehandling	24.10.2011
	Landsretten · Ulovlig beskæftigelse af udlændinge i restaurantbranchen – direktør og selskab idømt bøder på 650.000 kr. hver (Østre Landsret 2026)	22.04.2026
	Landsretten · Landsretten stadfæster frifindelse i sag om manglende arbejdstilladelse for sømænd	28.04.2023
	Landsretten · Nedsættelse af bøde for uagtsom ulovlig beskæftigelse af udenlandsk forsker: Fejlfortolkning af beløbsordning	25.10.2017
	Landsretten · Dom om Nedsættelse af Bøde for Ulovlig Beskæftigelse af Udlænding	29.05.2017
	Landsretten · Bødestraf for ulovlig beskæftigelse af udenlandsk medarbejder trods arbejdstilladelse i søsterselskab	15.01.2016

Byretten · Ejer af restaurant dømt for ulovlig beskæftigelse af thailandsk statsborger; idømmes bøde på 300.000 kr.	23.10.2024
Byretten · Bødestraf til sushirestaurant for ulovlig beskæftigelse af udlændinge uden korrekt arbejdstilladelse	09.04.2021
Byretten · Bøde for at udføre rengøring uden arbejdstilladelse trods opholdstilladelse under beløbsordningen	09.04.2021

REFERENCE Lovgrundlag

3 paragraffer

Udlændingeloven § 13	stk. 1	Udlændingeloven § 59	stk. 3, 5, 6, 7
Udlændingeloven § 61			

MATERIALE Citerede afgørelser

30 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS			2
03.06.2024	Højesteret domfældte for overtrædelse af udlændingeloven ved kortvarig, ulønnet hjælp		5538-6629
24.10.2011	Bødestraf for ulovlig beskæftigelse af udlænding og betydningen af langvarig sagsbehandling		110-2011
EU-DOMSTOLEN · EUROPÆISK DOMSTOL			3
03.03.2022	Bødesanktioner og udsendelsesprocedurer ved tredjelandstatsborgeres ulovlige ophold		C-409/20
08.07.2021	Krav om arbejdstilladelse til tredjelandstatsborgere på skibe i forhold til etableringsfriheden		C-71/20
17.09.2020	Strafferetlige sanktioner for ulovligt ophold i kombination med indrejseforbud efter tilbagesendelsesdirektivet		C-806/18
LANDSRET TEN · ANKEINSTANS			7
22.04.2026	Ulovlig beskæftigelse af udlændinge i restaurantbranchen – direktør og selskab idømt bøder på 650.000 kr. hver (Østre Landsret 2026)		S-2841-24
28.04.2023	Landsretten stadfæster frifindelse i sag om manglende arbejdstilladelse for sømænd		3111-3700
04.05.2018	Arbejdstilladelse for tredjelandstatsbesætning på dansk-indflagede skibe og forholdet til EU's etableringsfrihed (TEUF art. 49)		C-71/20
25.10.2017	Nedsættelse af bøde for uagtsom ulovlig beskæftigelse af udenlandsk forsker: Fejlfortolkning af beløbsordning		S-1195-17
29.05.2017	Dom om Nedsættelse af Bøde for Ulovlig Beskæftigelse af Udlænding		1074-1297
15.01.2016	Bødestraf for ulovlig beskæftigelse af udenlandsk medarbejder trods arbejdstilladelse i søsterselskab		S-2793-15

11.06.2010	Dom om ulovlig beskæftigelse af udlænding; nedsættelse af bøde grundet særlige omstændigheder	3660-4383
------------	---	-----------

BYRETTE	FØRSTE INSTANS	11
---------	----------------	----

19.12.2025	Ejendomsservicevirksomhed bødelagt for ulovlig beskæftigelse af udlænding uden arbejdstilladelse	4-5565/2025
23.10.2024	Ejer af restaurant dømt for ulovlig beskæftigelse af thailandsk statsborger; idømmes bøde på 300.000 kr.	1-18788/2023
29.06.2021	Frifindelse i sag om arbejde på slæbebåd uden arbejdstilladelse	3074-3634
29.06.2021	Frifindelse i sag om arbejde uden arbejdstilladelse på slæbebåd i dansk søterritorium	3088-3662
29.06.2021	Frifindelse i sag om arbejde på slæbebåd uden arbejdstilladelse	3097-3680
09.04.2021	Bøde for at udføre rengøring uden arbejdstilladelse trods opholdstilladelse under beløbsordningen	SS 2-18356/2020
09.04.2021	Bødestraf til sushirestaurant for ulovlig beskæftigelse af udlændinge uden korrekt arbejdstilladelse	SS 2-18347/2020
04.05.2018	Rederi idømt bøde på 1,5 mio. kr. for ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft på fire skibe	502-579
13.01.2017	Bøde for ulovlig beskæftigelse af udenlandsk medarbejder uden gyldig arbejdstilladelse	1075-1298
04.02.2014	Bødestraf til virksomhed for overskridelse af tilladt arbejdstid for udenlandsk studerende	SS 3-21265/2013
06.04.2010	Dom for ulovlig beskæftigelse af udenlandsk statsborger uden arbejdstilladelse	3618-4338

UDLÆNDINGENÆVNET	NÆVN / KLAGEINSTANS	4
------------------	---------------------	---

13.03.2025	Administrativ udvisning af specialist for ulovligt arbejde ved rådgivning og sidemandsoplæring	
17.04.2024	Stadfæstelse af administrativ udvisning og indrejseforbud for ulovligt arbejde og overstay i Danmark	
22.03.2024	Administrativ udvisning og indrejseforbud for ulovligt arbejde udført som modydelse for mad	
20.03.2024	Administrativ udvisning og indrejseforbud for britisk statsborger efter ulovligt arbejde	

PARKERINGSKLAGENÆVNET	NÆVN / KLAGEINSTANS	3
-----------------------	---------------------	---

20.12.2023	Gyldighed af kontrolafgift for trailer parkeret uden synligt p-bevis i beboelsesområde	park-3700
16.12.2022	Kontrolafgift opretholdt for parkering med køretøjets forende uden for markeret bås	park-1298
18.10.2022	Kontrolafgift opretholdt efter tastefejl i registreringsnummer ved digital parkering	park-579